

50 éves szeretetünk titka

*Emlékbeszéd a nagykanizsai 20. sz. Gépipari Technikum
IV./A. osztályának 50 éves érettségi találkozásán*

50 év távlatából gondoljuk végig együtt azt a négy évet, amelynek máig ható kisugárzása van életünkre. Ezen a gondolat-úton lélekben velünk vannak azok a barátaink is, akik már nem lehetnek közöttünk.

1950. szeptemberében tehetséges munkás és parasztyerekek álltak négyes sorokban a felosztott Piarista Gimnázium udvarán, az induló gépipari technikum évnitőjén. Némelyek mezítláb, klottnadrágban, de mind gondos anyai kéz vasalta „ünneplő” fehér ingben. Ezek, a háborút 9-10 évesen megélt fiúk élni akartak a tanulás megnyílt lehetőségével. Többen nem ide jelentkeztek, de az akkor szokásos „átirányítás” következtében ide kerültek. Többnyire Zala megyéből, Kanizsáról, göcseji falvakból. Aztán mind itt maradtak.

Vértés Imre műhelyfőnök „ifjú Robinsonokként” köszöntött bennünket, s az új iskola műhelyének felépítésére lelkesített. Mi valóban magunknak építettük azt az iskolát, szinte a semmiből, s büszkék is voltunk a munkánkra; mi négy évig mindig felső tagozatosok, valódi pionírok voltunk. Mindez „szokatlan történelmi körülmények” között történt, a szétvert gimnázium épületeiben. Az első lakatosműhely satuit az elűzött piarista tanárok intarziás sublótjaira kellett felszerelnünk, M12-es csavarokkal... A kollégiummá alakított gimnáziumi épület faláról igazgatói utasításra le kellett szerelni az e falak között tanult nagy zalai államférfi, Deák Ferenc reliefjét, amit mi — ösztöneinkre hallgatva — nem szállítottunk a MÉH-be, hanem a kovácsműhely mögé rejtettük el. Így maradhatott meg.

Körülvett bennünket is az 50-es évek fojtogató légköre: látnunk kellett a korábban a gimnáziumban tanító tanáraink megaláztatását, át kellett élnünk *Bucsi Béla* tanár úr deportálását, a városi DISZ-vezérek basáskodásait, számtalan kötelező tüntetésen kellett részt venni munkaruhában és nagy bádóg kalapácsokkal, csasztuskákat énekelve. Mindez beárnyékolta ezeket az éveket, de az otthonról hozott alapélményeket, életszemléletünket, bensőnkben hordozott tisztességünket nem tudta megtörni. Ezekről akkor beszélni nem lehetett, de később egyértelműen igazolódott. Bárhogyan is alakult az életünk később: embertelenséget és hitványságot senki sem követett el közülünk.

Hogyan volt ez lehetséges? Bár „Szabad Nép félórakkal” kezdődtek nálunk is a napok, de másként folytatódtak. A meghatározó élményt tanáraink adták, akiknek többsége még a háború előtti időkből verbuválódott zseniális pedagógus volt. Az otthonról hozott tisztesség- örökség mellett az ő érdemük, hogy nem a kor szelleme, hanem ők hatottak ránk. Tették a dolgukat: neveltek igaz emberségre egy embertelen korban, a tisztességes munkába vetett hitre, igaz hazafiságra. A mi nevelőink az embert is formáló technikai alkotás öröme mellett, a korlátozott óraszámok ellenére, a valódi humán

műveltség iránti igényt, s annak alapjait is át tudták adni nekünk. Ennek a kiváló alapnak is köszönhető, hogy sokan tanultak tovább, de a technikus életpályán maradók is nagyon sikeresek voltak. Többen lettek felelős vezetők, mérnökök, jogászok, kerültek ki közülünk festőművészek és országos hírű versmondó, sportvezető.

Borsfay Géza osztályfőnök úrnak hála — megszerettük a történelmet és az irodalmat, sok verset tanultunk és novellákat kellett írni. Tőle azonban nemcsak az anyanyelv, de a sport szeretetét is megtanultuk. A férfias verseny, a tisztességes küzdelem szelleme vitte országos sikerre az általa alapított iskolai kézilabda csapatot, amely a kanizsai vasutas csapat gerincét is képezte.

Dr. Buvári András tanár úr jóvoltából igen magas színvonalú volt a matematika és fizika oktatása, amit az egyetemekre kerülők sikerei igazoltak vissza. A munka szeretete mellett ebben a technikumban megtanítottak bennünket a tanulás technikájára is. *Borsfay Gézáné* tanárnő kémia óráin a kémia mellett a jegyzetelés és az előadás készítés művészetét plántálta belénk, akkor még nem tudtuk, hogy magas szintű kommunikációs képzést kaptunk. *Vértés Imre* tanár úr a munkavédelmi tantárgy keretében a ma gyorsolvasásnak nevezett technika alapjait, a kulcsszavakra épülő memorizálást ismertette meg velünk. A korban hozzánk közelálló *Háncs Lajos* tanár úr a fiatalon is elérhető sikert példázva, a fiatalos lendületet hozta közénk. A műhelyekben oktató nagy tudású szakmunkások rendre, a fizikai munka becsületére, munkaerkölcseire tanítottak bennünket.

Fél évszázad távlatából már meg tudjuk fogalmazni, hogy mit kaptunk abban a technikumban. Akkor csak azt éreztük, hogy — a nehéz körülmények ellenére — jó volt nekünk ott lenni. Ebben nagy szerepe volt a kollégiumnak, a közös tanulószobának is, ahol jóban-rosszban együtt voltunk. Közöttünk nem volt rivalizálás, féltékenység, mi örültünk egymás sikereinek; a valamiben kiemelkedőt elismertük és tiszteltük, a gyengébbet segítettük. Otthon voltunk a tanáraink segítségével épített saját világunkban, s elszántan és lelkesen készültünk arra, hogy technikusként mi is segítsük ilyenné tenni az egész országot. Aki a IV./A. osztály tablóján lévő daru-kompozícióra néz, az láthatja: mi tényleg meg akartuk emelni az országot...

Otthon voltunk abban a világban, s akkor észre sem vettük, hogy a közös otthon melegében, a közös munkában és tanulásban nemcsak osztálytársak voltunk, de testvérekké váltunk. Ez akkor nem, csak később derült ki, amikor találkozókra gyűltünk össze. Aztán jöttek a feleségeink, akik csakhamar a leánytestvéreink lettek. Így történt, hogy a találkozóink mindmáig családi ünnepélyek. Áthatja őket az igaz testvéri, családi szeretet: örülünk egymásnak. A mi találkozóinkat nem az „életkori nosztalgia” jellemzi, hanem az 50 éves iskolai közös otthonunk szelleme hatja át, amely máig él szívünkben.

Ez a mi „titkunk”, ezért jó most is együtt lennünk!

Dr. Járosi Márton